

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 332.146.2:[65.012.122:338.43]

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, в.о. ректора Вищого навчального закладу Міжнародний технологічний університет "Миколаївська політехніка"

УТОЧНЕННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ МЕТОДОЛОГІЇ ПІДСИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ

CLARIFICATION OF THE DEFINITION OF THE CONTENT OF THE METHODOLOGY OF MONITORING SUBSYSTEM IN THE SYSTEM OF STRATEGIC CONTROL OF THE REGIONAL STRUCTURE AND TERRITORIAL ORGANIZATION OF THE AGRO-FOOD SECTOR

У статті уточнено визначення змісту методології моніторингу територіально-виробничих систем. Доведено, що методологія буде всебічно охоплювати підсистему економічного моніторингу в функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери.

В статье уточнено определение содержания методологии функции экономического мониторинга территориально-производственных систем. Доказано, что методология будет всесторонне охватывать подсистему экономического мониторинга в функционально развитых системах стратегического регулирования региональной структуры и территориальной организации субъектов агропродовольственной сферы.

In the article the definition of the content of the methodology of the economic function of monitoring the territorial and production systems is clarified. The methodology will comprehensively cover sub-system of economic monitoring in the functional development of the system of strategic control of the regional structure and territorial organization of the agro-food sector is proven.

Ключові слова: агропродовольча сфера, визначення, економічний моніторинг, зміст, методологія, підсистема, регіональна структура, система стратегічного регулювання, територіальна організація, уточнення

Ключевые слова: агропродовольственная сфера, методология, мониторинг, определение, подсистема, региональная структура, система регулирования, содержание, территориальная организация, уточнение

Keywords: agro-food sector, methodology, monitoring, identification, subsystem, regional structure, management system, content, territorial organization, refinement

ВСТУП

Функція економічного моніторингу, як і будь-яка інша підсистема функціонально розвинутих систем стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери, включає у себе наступні забезпечуючі елементи методу: комплекси методологічних, інформаційних, економетричних, технічних і організаційних проектних рішень, необхідних для її передпроектного дослідження, проектування, створення, впровадження та експлуатаційного функціонування. Провідне положення серед них посідає методологічне забезпечення підсистеми, яке являє собою сукупність керівних і нормативно-інструктивних матеріалів, які визначають зміст функції економічного моніторингу та регламентують порядок його здійснення на всіх рівнях стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери. Хоча в

загальногалузевих керівних методологічних матеріалах із створення функціонально розвинутих систем стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери цей вид забезпечення не передбачається, сучасна передова практика переконливо свідчить, що економічно ефективно формування і впровадження функцій регулювання можливе тільки на основі глибокого вироблення теоретико-методологічних аспектів кожної конкретної функції, та зокрема підсистеми моніторингу. Потрібно відзначити той факт, що ще не всі функції стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери в однаковій мірі цілковито забезпечені науково обґрунтованими теоретико-методологічними матеріалами. Досить повно забезпечені теоретико-методологічними матеріалами такі функції, як планування та регулювання, за якими наявні затверджені відповідними органами державної влади нормативно-

інструктивні матеріали, які визначають порядок виконання вказаних функцій в функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери та багато чого іншого. Значно менше ніж інші функції системи стратегічного регулювання теоретико-методологічними розробками і матеріалами забезпечено підсистему моніторингу, у галузі якої, умовно кажучи, сучасна практика все більше висуває нові конструктивні умови розробникам її теоретичних основ. Не дивлячись на те, що за питаннями функції економічного моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери надруковано велику кількість наукових робіт [1-10] і інших, та видані інструктивно-методологічні матеріали, більшість із них через різні причини не забезпечують комплексного дослідження усіх сторін діяльності територіально-виробничих систем тощо. Слабке теоретичне розроблення і недостатнє практичне використання конкретних методик здійснення функції моніторингу на різних рівнях стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери відзначає значна кількість фахівців. Сучасні дослідження вказують, що на теперішньому етапі розвитку існує слабка розробленість теоретичних проблем раціонального соціально-економічного моніторингу, рекомендації, що мають фрагментарний характер, не доведені до рівня практичного використання. Це ускладнює процес проведення робіт зі створення систем інформаційно-аналітичної підтримки стратегічних регулюючих рішень тощо.

МЕТА РОБОТИ полягає в уточненні визначення змісту методології підсистеми економічного моніторингу в функціонально розвинутій системі регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери і ін.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою даної статті виступає діалектичний метод і основні положення теорії функції моніторингу, системи регулювання. У процесі дослідження використовувалися такі методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення та формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних методик моніторингу, системи регулювання); *економіко-статистичний, розрахунково-конструктивний, порівняльний* (при діагностиці стану функції моніторингу територіально-виробничих систем); *групування* (при наведенні складових елементів методології моніторингу), ін.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сучасні умови стратегічного регулювання регіональними структурами і територіальними організаціями суб'єктів агропродовольчої сфери, які характеризуються подальшим удосконаленням планово-економічного забезпечення та послідовним впровадженням інноваційно-орієнтованого (науково-технічного) розвитку, широким використанням

економіко-математичних методів і електронно-обчислювальної техніки, поставили нові цілі перед теорією та практикою функції економічного моніторингу. Мабуть, найважливішою із цих цілей виступає створення для територіально-виробничих систем універсальних теоретико-методологічних матеріалів із підсистеми економічного моніторингу, які дозволяють досліджувати різні аспекти їх діяльності за певний період часу і такі, що відповідають вимогам, які висуваються до побудови економічно ефективних (рентабельних) функціонально розвинутих систем стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери, ін.

Для вирішення вказаного завдання уявляється доцільним визначити, яке все ж значення потрібно вкладати в саме поняття «методологія» стосовно до функції економічного моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери. Окремі пропозиції за цим питанням трапляються в роботах багатьох авторів, таких як Г. Г. Аралбаєва [2] і ін. вчених-науковців.

Однак, сучасна передова практика розроблення та використання теоретико-методологічних матеріалів із підсистеми економічного моніторингу показує, що це навіть вельми змістовне визначення змісту методології потребує значного уточнення. Уявляється, зокрема, що методологія підсистеми економічного моніторингу повинна містити і додатково включати у себе, по меншій мірі, ще 8 (вісім) наступних складових елементів методу: по-перше, схему та послідовність проведення економічного моніторингу; по-друге, способи, прийоми і методи моніторингу техніко-економічних інформаційних даних; по-третє, перелік організаційних етапів проведення функції моніторингу; по-четверте, способи отримання та обробки інформації, яка використовується для підсистеми моніторингу; по-п'яте, розподіл обов'язків із проведення економічного моніторингу; по-шосте, об'єкти моніторингу; по-сьоме, цілі моніторингу, тобто визначення того, що і з якою ціллю повинне відстежуватися та досліджуватися; по-восьме, порядок використання отримуваних техніко-економічних інформаційних даних. Тільки в цьому випадку, на нашу думку, методологія буде всебічно охоплювати підсистему економічного моніторингу в функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери і ін.

ВИСНОВКИ

Уточнення визначення змісту методології моніторингу територіально-виробничих систем дозволить досліджувати різні аспекти їх діяльності за певний період часу та такі, що відповідають вимогам, які висуваються до побудови ефективних систем регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери. Серед перспективних розвідок у даному напрямку відзначається актуальністю питання принципу комплексності методології моніторингу територіально-виробничих

систем ін.

Список використаних джерел

1. Акупиян, О.С. Роль социально-трудовой сферы в развитии сельских территорий: диссертация ... кандидата экономических наук: 08.00.05 / Акупиян Ольга Станиславовна; [Место защиты: Всерос. науч.-исслед. ин-т организации пр-ва, труда и управл. в сел. хоз-ве]. – Москва, 2012. – 194 с.: ил.

2. Аралбаева, Г.Г. Методология и организация мониторинга региональной социально-экономической системы: дисс. ... д.э.н.: 08.00.05 / Аралбаева Галия Галаутдиновна; [Место защиты: Орен. гос. ун-т]. – Оренбург, 2009. – 347 с.

3. Беляевская, А.С. Государственное регулирование регионального рынка зерна: диссер. ... к.э.н.: 08.00.05 / Беляевская Анна Сергеевна; [Место защиты: Вологод. гос. молоч.-хоз. акад. им. Н.В. Верещагина]. – Вологда, 2007. – 217 с.

4. Васильева, Е.В. Формирование инфраструктуры современного агропродовольственного рынка: диссер. ... д.э.н.: 08.00.05 / Васильева Елена Васильевна; [Место защиты: Орен. гос. аграр. ун-т]. – Саратов, 2010. – 373 с.

5. Заводчиков, Н.Д. Управление издержками и прибылью в организациях агропродовольственного сектора экономики: теория, методология, практика: диссертация ... д. э. н.: 08.00.05 / Заводчиков Николай Дмитриевич; [Место защиты: Оренбургский гос. аграрный универ-т]. - Оренбург, 2007. - 345с.: ил.

6. Литвинов, Д.М. Инструменты регулирования регионального рынка зерна: диссертация ... к. э. н.: 08.00.05 / Литвинов Дмитрий Михайлович; [Место защиты: Мичурин. гос. аграрный универ-т]. - Рязань, 2007. - 198с.: ил.

7. Новиков, В.Г. Трудовой потенциал сельских территорий, его воспроизводство и регулирование: автореферат диссертаци. ... д. э. н.: 08.00.05 / Новиков Владимир Геннадьевич; [Место защиты: Всерос. науч.-исслед. ин-т организации производства, труда и упр. в сел. хоз-ве]. – Москва, 2012. – 38 с.

8. Сергеева, И.А. Регулирование организационно-экономических отношений в мясном подкомплексе: автореф. дис. ... д.э.н.: 08.00.05/ Сергеева Ирина Анатольевна; [Место защиты: Всерос. науч.-исслед. ин-т организации производства, труда и управления в сельск. хозяйстве]. - Москва, 2010. – 42 с.

9. Скальная, М.М. Формирование и регулирование доходов сельского населения: дисс. ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Скальная Марина Михайловна; [Место защиты: Всерос. науч.-исслед. ин-т организации производства, труда и управления в сель. хозяйстве]. – Москва, 2010. – 323 с.

10. Скориков, С.Н. Совершенствование механизма государственной поддержки сельскохозяйственных организаций на региональном уровне: дис. ... к. э. н.: 08.00.05 / Скориков Сергей Николаевич; [Место защиты: Сев.-Зап. науч.-исслед. ин-т экон. и орг. сел. хоз. РАСХН]. - Йошкар-Ола, 2011. - 151 с.